

Då Gud gjorde vår sak till sin

Vår sak har blivit Guds sak. Så kunna vi uttrycka den djupaste innebörden i Julens stora budskap. Men till detta evangelium sällar sig den viktiga frågan: Har Guds sak också fått bli vår?

Vår sak, vilken är den? Svar: Den är allas vår sak. Ingen av oss lever för sig själv. Vi höra alla samman. Ja, ytterst är det så som det står i psalmversen: "Alla äro våra bröder, som på jorden bo och bygga". Det hjälper inte att det finns gränser mellan folken och att folken kunna leva i oförsonlighet och hat till varandra. Mer och mer — inte minst genom produktionsförhållandena, som göra alla beroende av alla och genom de moderna uppfinningarna, som ge oss möjlighet till snabb förflyttning och kontakt — bli vi påmindas om att vi alla äro ett och att mänsklighetens sak också är vår sak.

Såsom sådan är vår sak i denna tid den lidandes och betungades lott, eftersom mänsklighetens sak som aldrig förr är lidande. Såsom medlemmar i mänsklighetens stora internationella gemenskap, kunna vi inte annat än känna mänsklighetens lidande såsom vårt eget. Såsom Gud själv gör det.

Julens fridsbudskap gäller hela jorden. "Ära vare Gud i höjden och frid på jorden, till människorna ett gott behag". När Gud sände sin Son i världen, sände han honom icke blott till några få utvalda. Han kom för att vara en Frälsare och tröstare för alla. Ännu i denna stund bär han hela världens nöd på sina axlar. Såvitt vi vilja vara hans lärjungar, är hela mänsklighetens sak jämväl vår sak.

Men vår sak är kanske framför allt vår egen privatsak. Vi kunna ju inte förneka, att vi stå oss själva närmast.

Kanske är även denna sak mera mörk än ljus. "Sorgen och glädjen de vandra tillsammans, medgång och motgång här tätt följas åt." För

många blev livet mera sorg än glädje, mera motgång än medgång. "Brusande skär hota oss här."

Men även där Julens budskap om frid på jorden nådde fredade stränder och till synes lyckliga och glada människor, fanns det hjärtan, som voro till bristningsgränsen fyllda av oro och ängslan. Även den som hade ett gott och fredat hem kunde känna sig hemlös och rotlös. Även den som bodde bland idel goda och vänliga människor, kunde känna sig ensam och övergiven. Ty det som döljer solen för oss och tar glädjen ifrån oss, kan också ha sina inre orsaker. Det kan vara ett ont samvete som oroar. Det kan vara tvivel som gnager. Det kan vara osonad skuld som vi gå och bära på. Det kan vara ett stolt och självgott hjärta, som gör oss inbundna och utestänger oss från gemenskapen med Gud och människor.

Men för allt har Gud bot. I allt är han en underbar hjälpare. "Som allting för intet han gav dig, så allting han ännu dig ger. Den börda du bar tog han av dig, nu intet kan skada dig mer." Ty Gud har gjort vår sak till sin, och det har skett på ett fullkomligt sätt.

Inte så som när vi gjorde en behjärtansvärd sak till vår, som när vi gjorde rättfärdighetens och barmhärtighetens sak till vår eller när vi ville uppträda till den förfördelades försvar. Så att det stannade vid blotta föresatsen eller vid den halvhjärtade insatsen. Därför att det kostade för mycket, därför att vi inte vågade ta på oss ett heloffer.

Nej, då Gud gjorde vår sak till sin, då han tog sig an det fallna människosläktet, nöjde han sig inte blott med en solidaritetsförklaring eller med att kungöra sin goda vilja och bedyra sin kärlek. Han steg själv ner ifrån sin himmel och kom till oss.

Här har vi Julens stora under. "Ordet vart kött, och tog sin boning ibland oss." Gud själv

K U S T B O N

Organ för Estlandssvenskarna i Sverige.
Utgiven av Svenska Odlingens Vänner bland
estlandssvenskar i Sverige.

Ansvarig utgivare: *Manfred Nyman.*

Redaktör: *Edvin Lagman.*

Red.-sekr.: *Rita Rosen.*

Red.-kommitté: *Viktor Aman, Lars Broman, Ger-
hard Hafström, Anton Vesterberg.*

Red. och Exp.: Tunnelgatan 23, 3 tr., Stockholm,
tel. 11 35 00, 11 57 21, 11 57 22.

Kustbons postgiro: 19 72 07.

Utkommer 1947 med sex nummer.

Prenumerationspris 1947 3 kr.

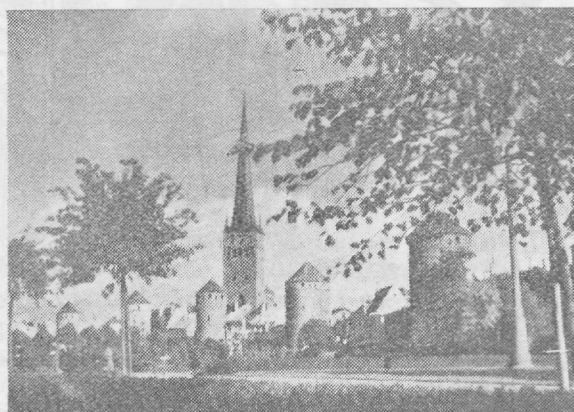
Annonspris: 1/1 200:—, 1/2 115:—, 1/4 60:—,
1/8 35:—

Förlovnings- och vigselannonser 5 kr.

Dödsannonser 15 kr.

Härnösand 1947. Härnösands Boktryckeri Aktiebolag.

DU HEMMETS JORD...

I tankarna rinner en bild upp: en sommarkväll. Marken andas ännu tungt efter en solhet dag, luften är skarp och mättad av doften från vit jasmin, kanske även rosor. Grönskan är frisk och stark som en ung kvinna, med minnet av knoppningstidens ljuvhet kvar i den första mognadens yppighet. Bakom ett grågrönt havsband står aftonrodnaden, stor och varm.

Mot kvällens halvljusa himmel reser sig Domberget över spetsiga gavlar och torn. Långa fönsterrader blinka bländade mot solen, och i Långe Herman hänger vinden trött i flaggan. Men den gamla Domen, Domkyrkan, Katedralen, allting tycks ha åldrats ytterligare, liksom tröttnat under krigets hänsynslösa framfart.

Svenska konungar ha en gång stått där uppe på Domberget, där trappan skär en öppning i muren, och sett ut över havet, bort mot Finland. Denna vik var då ett svenskt innanhav, vid vars stränder svenska tungomål talades. Var man inte stolt, när man i barndomen stod framför Karl XII:s port i Lühike Jalg och såg den karolinska kraften i jättespikarna! Och trapporna till Domen hade Karl XII:s stövelklackar nött.

Ett kvarts årtusende har förflutit, men mycket litet har förändrats. Ännu tycks Gustav II Adolfs och Karl XII:s andar leva i de trånga kullerstensbelagda gatorna, bakom klara rutor i kal-

gåven mig att dricka; jag var husvill, och I gåven mig härbärke, naken, och I klädden mig; jag var sjuk, och I besökten mig; jag var i fängelse, och I kommen till mig."

Många undra, varför Gud dröjer med uppfyllelsen av Julens underbara profetia om fridsriket, varför vi ännu inte kunna skönja något ljus över dödsskuggans land, varför vi ännu måste bida den tid, då skuldrors gissel och plågarres stav skall brytas sönder och då skon, som krigaren bar i stridslarmet, och manteln, som sölades i blod, skall brännas upp och förtäras av eld. — Kanske beror det på oss själva. Kanske beror det på att vi så litet bry oss om att göra Guds sak till vår.

Per Raab.

blev människa i Jesus Kristus — för vår skull. Han delade vår nöd, han kämpade vår kamp, han levde vårt liv och dog vår död. Ja, han tog t. o. m. vårt straff, det vi förtjänt att lida, då han dog på korset för vår skull. Fullkomligare kunde han inte göra vår sak till sin.

Så är det i Kristus vi hava att söka allt det goda, som innefattas i orden: vår sak är Guds sak; i Honom, vilken Julepisteln bebådar med orden: "Underbar i råd, väldig Gud, evig Fader, Fridsfurste". Vilket betyder, att vi ha stöd av en makt, som är starkare än alla andra makter på jorden; att den, som har gjort Kristus till sin ledare, inte behöver vara villrådig om livsvägen; och att vi i Kristus äga den frid, som övergår allt förstånd.

Vår sak är Guds sak. Det hade varit underbart att få stanna vid detta, att få dröja vid de älskliga bilder, med vilka Julevangeliet åskådliggör denna höga sanning för oss. Men vi måste gå vidare. Ty evangeliet om att Gud i Kristus har tagit sig an oss och gjort vår sak till sin pressar till sist fram den frågan: Har Guds sak också fått bli vår?

För att kunna besvara denna fråga måste vi naturligtvis veta, vad som menas med Guds sak. Behöver jag fråga om det?

De veta det rätta svaret, som ha gjort rättfärdighetens, kärlekens och barmhärtighetens sak till sin.

De veta det, som ha tagit emot Kristus, då han i signad juletid kommer till oss för att bli vårt hjärtas konung och vårt livs ledstjärna.

De veta det, som ha lystrat till maningen: "Gud vill, att alla människor skola varda frälsta och komma till sanningens kunskap."

De veta det, till vilka Herren en gång kan säga: "Kommen, I min Faders välsignade, och tagen i besittning det rike, som är tillrett åt eder från världens begynnelse. Ty jag var hungrig, och I gåven mig att äta; jag var törstig, och I

Några minnen från revolutionen 1905

Svallvågorna från 1905 års revolution hade också nått Rikull. Alla sinnen voro i spänning inför det som skulle komma. Från städerna drogo band ut och satte eld på herrgårdarna och om nätterna färgades horisonten röd av de brinnande herresätena. Jag minns, att jag satt på Höbring skolhus tak och väntade att när som helst få se lågor slå upp från Rikull herrgård. Dess bättre kommo våldsverkarna ej till våra bygder och vi blevo därigenom skonade från större olyckor.

Men sinnena voro våldsamt upprörda. Överallt diskuterades man och man emellan vilka åtgärder som borde vidtagas för att förbättra arrendeböndernas ställning. Naturligtvis fanns det också brushuvuden som yrkade på kraftåtgärder mot baron Taube på Rikull herrgård. Men till slut enades man om att uppsätta en skrivelse till baronen med begäran om lättnader med arrendena och om avskaffande av dagsver-

kade murar, i runda bastionstorn, i kyrkor, där skymningen står blå i fönstren, i mörka gravvalv, och icke minst i skuggan av åldriga jättelindars yviga kronor.

Och allt fortfarande klinga svenska toner innanför ringmurarna, fast karga år och hårda tider fjärran från fäderna med järnhand huggit skarpa konturer ur den ursprungliga melodien. Man kunde höra klangen, om man sökte sig upp i en liten skolsal bakom metertjocka murar. En mörk och utgången trappa ledde dit. Men därinne var ljus, ej enbart i linluggar och blåa ögon, utan även i stolta svenska barnhjärtan. Med vilken värme sjöngs ej här "Modersmålets sång"! — Man kunde höra klangen, om man trädde in i Svenska kyrkan en söndag; eller kanske en julotta, då flämtande stearinljus spridde ett varmt skimmer under de låga valven och grandoften blandade sig med tonerna från "Stilla natt"... I den gryende morgonens helgd vaknade en längtan hem, hem till Sverige, men också till hemmet vid Finska viken, där julen väntade, lika svensk som för århundraden sedan. Och man visste inte, vilken längtan, som var starkast.

Men allt detta var en gång. Och mycket mera mindes man den sommarkväll, när tankarna gingo en sista avskedsvandring på Revals gator, från Domen ner till Fiskhamnen, där svenska fiskare från Nargö sålde silverfångsten och ända bort till svenska kyrkogården i Rahumäe, där all längtan och oro slutligen fann frid: ett stycke svensk jord i främmande land, en flik av fädernesland i fosterlandet.

Man mindes det, när Domberget med brinnande fönsterrutor försvann i fjärran och tåget, på väg mot okända öden, långsamt sökte sig genom sommarlandskapet. Och med nattens inbrott hade denna tid gått under.

R. R.

kena till herrgården. Denna skrivelse under-tecknades av alla arrendebönder och samtliga tågade till herrgården för att sammanträffa med baronen och giva eftertryck åt sina krav.

Vad svar denne gav de församlade bönderna är mig ej bekant, men man kan förstå baronens känslor av att han senare lät inkalla en militär straffexpedition bestående av kosacker för att bestraffa de "uppstudsiga" bönderna.

Samtidigt med jordfrågan ventilerades även skolorna. Undervisningsspråket i folkskolan var ryska, som varken föräldrar eller barn förstodo. I likhet med vad som skett i det övriga Estland, begärde även Rikullborna, att modersmålet skulle införas som undervisningsspråk i skolorna. Denna begäran insändes skriftligen till den ryske folkskoleinspektören i Hapsal.

Kort tid härefter mottog undertecknad kallelse från inspektören att infinna mig hos honom.

Han mottog mig mycket vänligt och bad mig i bevekande ordalag att ej företaga några ändringar i skolorna förrän myndigheterna gett sitt samtycke. "Reformy nje za gorami" eller "reformerna äro ej bakom bergen", — sade inspektören. "Svenskarna ha alltid varit ett laglydigt folk, be dem ännu något vänta", fortsatte han.

Med detta besked återvände jag till Rikull. Men gubbarna ville ej lyssna på det örat. Jag fick i uppdrag att sammansätta en ny skrivelse till inspektören vari begärdes, att det svenska modersmålet omedelbart skulle införas som undervisningsspråk. "Om våra lärare ej åtlyda oss och införa svenska som undervisningsspråk, avskedas de och ersättas med andra som äro villiga utföra vår befallning", stod det i skrivelsen. Sammanträdet ägde rum i Roslep skolhus och skrivelsen undertecknades av samtliga närvarande. Det hotfulla brevet insändes sedan till folkskoleinspektören i Hapsal.

Under tiden hade "reaktionen" fått luft under vingarna och straffexpeditioner härjade i hela Estland. De som haft något med revolutionen att göra pryglades och arkebuserades, mest lärare och andra föregångsmän.

Under tiden satt jag trygg i mitt Höbring. En natt väcktes jag av min mor, som bad mig ögonblickligen fly. Hon hade nämligen genom bekantas bekanta fått höra, att mitt liv var i fara. Alltså — utan dröjsmål mitt i natten iväg till Hapsal och därifrån till Reval. Där dröjde jag några dagar, men så fick jag besök av min mor igen, som bad mig utan dröjsmål fly till Petersburg och Finland för att därifrån söka mig över till Sverige. Jag fick adress till sjömanshemsföreståndare Grentsman i Petersburg, hemmahörande i Nuckö, och dit styrde jag min väg. Denne måtte dock ej ha blivit vidare glad över mitt besök, ty han lotsade mig snart till ett annat härbärke i staden.

Under tiden hade straffexpeditionen anlant till Nuckö och socknens manliga befolkning hade kommenderats till Nuckö kommunalhus. Expeditionen bestod av officerare och matrosar från Kronstadt. Getterna skulle nu skiljas från få-

EN MANING

Av allt att döma står landets näringsliv inför en kris. Som bekant råder brist på materiel av alla slag. Till följd av sommarens ringa nederbörd har vår försörjning med elektrisk energi blivit i knappaste laget och ransonering har måst tillgripas. Redan nu ha vissa industrier tvingats inskränka eller omlägga sin verksamhet, varigenom arbetskraft frigjorts.

Inför hotet av arbetslöshet ha många estlandssvenskar plötsligt fattats av oemotståndlig kärlek till jordbruket och önska med ens få en egen gård. Praktisk erfarenhet av svenska lantbruksförhållanden saknar man i åtskilliga fall alldeles och stundom äro de åberopade kunskapsperna ringa eller synnerligen bristfälliga. Om vederbörande tillrådes att söka sig över till lantbruket som lönearbetare för att vinna praktik och erfarenhet, mötes förslaget med föga entusiasm. På ett par år har man blivit inbiten stadsbo och skyr det hårda arbete, som numera fordras av arbetare på egendomar med rationellt ordnad drift.

Som regel äro de estlandssvenska lantbrukare, som genom Rågöstiftelsens försorg fått gårdar, mycket väl meriterade. Innan stiftelsen och de olika egnahemsnämnderna bevilja lån för gårdsköp, göras ingående undersökningar av vederbörandes föregående. Likväl har det nog hänt att någon eller några kommit genom skärselden och sedermera visat sig ej hålla måttet. De krav, som ställas på lantbrukarna, äro också stora. Vår tids bonde måste ha verklig kärlek till yrket och livet på landet. För att lyckas skall han

ren. Några män från Rikull ådömdes prygelstraff. Men då uppträdde en behjärtad man från Sutlep, Johan Engbusk, som förstod ryska och bad om nåd för de dömda. Han bad i så bevakande ordalag, att den kommenderande officeren slutligen lät "nåd gå före rätt".

Men jag då? Som jag efteråt fick veta, hade baron Taube lagt sig ut för mig så att frågan om mig som författare till skrivelsen till folkskoleinspektören ej kom till behandling. Även pastor Maas på Nuckö lär ha fört min talan. Så kom det sig att jag i Petersburg fick telegram att faran var över och att jag kunde återvända hem.

Efter återkomsten till Höbring blev jag uppkallad till baron Taube på herrgården. Han visade mig skrivelsen, som jag uppsatt i Roslep och som han hade fått av kommenderande officeren för straffexpeditionen. Denne i sin tur hade fått den av självaste guvernören i Reval. Jag stod alltså på listan över dem som skulle straffas. Om skrivelsen sade baron Taube: "Så som Ni skrivit får man ej skriva. Även vi tyskar vill ha modersmålet infört i skolorna, men vi går till väga på annat sätt." Till avsked sade han: — "Tuh är en duftjan man, men tuh är lite räddor" — du är en duktig man, men du är lite för rädd. —

Joel N y m a n.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR

tillönskas Kustbons läsare och SOV:s medlemmar

också ha kunskaper i sitt fack och han måste framför allt ha vilja och förmåga till arbete. Våra gårdar få ingalunda betraktas som vilohem, som man gladeligen överger, när ställningen börjar bli besvärlig. Erfarenheten visar, att den energiske och arbetsamme alltid lyckas. Svårigheterna må vara aldrig så stora, duktigt folk övervinna dem. Med någon överdrift har sagts, att mannen bakom plojen betyder allt och jorden intet.

Det är givet, att den energiske och uppslagsrike under alla förhållanden skall ha stora förutsättningar för framgång, men först och främst måste man kunna yrket. Ett par av våra lantbrukare, som genomgått utbildning vid svenska lantbruksskolor, synas reda sig utmärkt, trots att deras gårdar ej av naturen höra till de bästa. Av största värde är kunnighet i snickeri och storartade reparationer och ombyggnader, som verkställt av våra lantbrukare till mycket låga kostnader. Om de hade utförts av lejd arbetskraft, skulle de ha blivit mångdubbelt dyrare och förmodligen aldrig utförts.

Idéer och uppslag äro av största värde, om de paras med sunt bondeförstånd. En småbrukare måste vara mångsidig och utnyttja alla möjligheter till förtjänst. Många av våra lantbrukare anlägga bigårdar, andra ha större intresse för höns och svin och många ha slutligen utvecklat sig till ortens högt värderade snickare och byggnadsfackmän. Huvudsaken är att alla ha klart för sig, att tid är pengar och att familjemedlemmarna böra samarbeta på bästa sätt. Givetvis måste man alltid rätta sig efter möjligheter och förhållanden i trakten.

Av största vikt är också, att man planerar och arbetar på rätt sätt. Medan tid är, skall man se till, att redskapen och maskiner äro i ordning, då de skola tas i bruk. Framför allt i dessa dagar med utpräglad materialbrist är god planering av största värde. Allt måste tingas i god tid, ty den som kommer sist, blir vanligen utan. Även ekonomin måste planläggas. Detta är ej det minst viktiga, ty till sist blir det dock den som blir utslagsgivande.

För den som tänker bli jordbrukare på egen gård är varje sparad slant av största värde. Våra möjligheter att hjälpa den enskilde äro i och för sig goda, men likväl är ett sparkapital på 3—4.000 kronor av oskattbart värde för nybörjaren, ty det ökar möjligheterna till en god start.

Till sist en maning till alla dem, som i dessa dagar fundera på att återvända till jordbruket. Lär yrket, spara pengar och ha ej för stora förväntningar! Bondens liv är strävsamt, och i detta sammanhang kan man med skäl citera Bibelns ord: "I ditt anletes svett skall du äta ditt bröd".

S. Bruzelius.

Flykt ur det förlorade paradiset

av Edvin Lagman

(Slutet)

Bussen rusade fram längs de smala och krokiga vägarna med svindlande hastighet. Farten kändes som en lättnad i spänningen. Hus och byar stormade förbi. Framför oss låg vägen som ett vitt band genom skogarna. Den tunga vagnen gick nästan på två hjul i kurvorna. Så köra endast estniska chaufförer i långtrafik.

Vid åttatiden på kvällen kommo vi till Höbring i Rikull. Där stego skolläraren och jag av, medan min bror fortsatte ut till Spithamn. Vi uppsökte föreståndaren för byns skola för att inhämta upplysningar om vad som försiggått i bygden de sista dagarna. Flera unga män hade redan gått "under jorden" för att slippa mobiliseringen. En av dem höll sig gömd på skolans vind. Denne invigdes i vår plan, och vi lovade taga honom med. Dessutom skickade vi bud till mina kusiner, som bodde i närheten, och även de höllo sig beredda. Av skolföreståndaren fingo vi ett gott tillskott till vårt bränsleförråd: 10 liter fotogen. Vi lånade var sin cykel, och så gävo vi oss ånyo iväg.

Efter en halsbrytande färd längs smala skogstigar, över gårdsgårdar och diken voro vi strax efter klockan nio i mitt hem i Spithamn. Min mor väntade redan med maten. Hon mötte oss på trappan och skyndade på oss. Två andra båtar skulle också fara ut samma kväll, och det vore bäst, om vi kunde åka samtidigt. Vi åto alltså i all hast, fingo med oss segel, kompass och litet proviant och så bar det i väg längs åkerrenen. Den här gången brydde vi oss ej om att smyga oss genom skogen. Nu kunde det göra detsamma, om vi stötte på strandbevakningen. Vi måste iväg, och om någon försökte hindra oss, skulle han få skylla sig själv. När vi kommo upp till byn, voro gatorna kantade av en mängd människor, som önskade oss lycka på färdan och bådo oss hälsa till Sverige och kung Gustav. De skulle nog följa efter de också.

Just när vi kommo till stranden, körde min bror båten in till bryggan. Samtidigt startade två andra farkoster, som snart försvunno ut till havs.

Det dröjde en stund, innan vi hade fått ryggsäckar och fotogendunkar ombord. Under tiden samlades folk även på stranden och följde våra förehavanden med spånt intresse. Först fem i elva voro vi ombord och startade. Detta vårt sista flyktförsök skedde med samma båt och från samma plats som vårt första.

Den lilla båten var tungt lastad. Sju man stark var vår grupp. Där sutto mina två kusiner, som deltagit i flyktförsöket i början av maj, så pojken från Höbring, min bror, folkskolläraren, dessutom en ung man, som min bror uppsnappat på vägen (han hade gott om motor-

bränsle!) och jag. Vi hade även våra ryggsäckar. I vanliga fall vågade vi taga endast fem man i den ynkliga lilla farkosten.

Så svängde vi ut från stranden, passerade sandbankarna och omvärvdes av diset ute på sjön. Vi sågo de bleka ansiktena på stranden och händerna som vinkade, och så uppslöks landet och byn av den frambrytande natten.

Motorn arbetade lugnt och taktfast. Vinden låg på från nordost, och den krabba sjön bet som gläfsande hundvalpar i förstäven. Regndiset låg tungt och tjockt över havet. Vädret gynnade oss mera än vi någonsin vågat hoppas. Den här gången kände vi också alla, att det ej fanns någon återvändo, och vi visste nog, att vi ej skulle återse den strand vi lämnat bakom oss.

Även denna gång hade vi tagit ut kursen, innan vi startade, och nu hade vi endast att titta på kompassen. Först skulle vi hålla nordostlig kurs i två timmar för att ej råka in i brottsjöarna på grundet strax öster om Odinsholm, och därefter skulle vi styra rakt på Russarö fyr i finska skärgården utanför Ekenäs.

Vi hade emellertid ej åkt länge, förrän sjön blev så grov, att vi började taga in vatten. Därför spände vi upp seglet över fören för att skydda motorn. Båten var gammal och gisten, och vi hade ett styvt arbete med att hålla vattnet så långt nere, att det ej nådde svänghjulet på motorn. För övrigt tycktes emellertid allt arta sig väl. Tre av pojkarna bäddade vi genast ned på durken, då de omedelbart började få känning av sjösjukan.

Två timmar förflöto. Båten arbetade sig ihärdigt fram genom sjöarna. När vi enligt våra beräkningar hade passerat grundet, ändrade vi kursen till nordlig. Tidigt på morgonen skulle vi nog vara inne i finska skärgården.

Plötsligt hostade emellertid motorn till. Tändningen blev oregelbunden. Farten minskades, och det blev svårt att väja för sjöarna. Slutligen tystnade motorn alldeles. Min bror, som var mest hemmastadd med den, undersökte tändstiftet. Det var torrt, men för säkerhets skull bytte han dock ut det mot ett nytt. Detta ville dock ej heller fungera. Båten krängde kraftigt i den ganska hårda sjön. Jag satt vid rodret men kunde ingenting göra. Farkosten lade sig med sidan mot vågorna och hotade att kantra. En man var hela tiden sysselsatt vid pumpen. Men denna drog dåligt, och snart blev den alldeles obrukbar. Sedan fingo vi taga till en plåtburk att ösa med. Motorn var och förblev tyst. Efter nästan en timmes fruktlösa ansträngningar måste vi ge upp våra försök att få liv i den. Under tiden hade även min bror och min äldste kusin, som suttit nedhukade under seglet och undersökt maskinen, börjat må illa, och snart kröpo de ihop i fören utan att kunna göra något. Min vän folkskolläraren, som var ute på sjön för första gången, stod sig emellertid gott. Han arbetade ihärdigt med plåtburken och lyckades hålla vattnet i båten nere under durken. Men vinden friskade i, och båten guppade

som ett litet flarn på vågorna. Mörkret förstörade brottsjöarna till jättar, som rusade mot oss inifrån Finska viken och drevo oss ut mot Östersjön. Jag täckte till motorn och rev loss seglet för att spänna upp det, så att vi kunde få litet fart och styra båten. Men i brådskan hade vi ej fått någon mast med oss. Jag lyckades i alla fall få upp duken på en åra, båten svängde och började lyda roder.

Där satt jag med rorkulten i handen och stirrade ut i natten. Vita vågtoppar fräste runt omkring, tornade upp sig och kastade sig över oss. Det såg ut, som om vi vilket ögonblick som helst skulle kunna begravas under vattenbergen. Men alltid var det ett par decimeter mellan vattenytan och relingen. Det salta skummet yrde över oss och rann i vecken på presenningen över pojkarna på duken.

Det såg hopplöst ut. Vinden friskade i allt mera. Kanske kände jag då dödsfruktan. Men mina tankar arbetade ovanligt klart och intensivt. Jag mindes så mycket, som jag aldrig tänkt på förut. Vid mina fötter öste min kamrat för att hålla båten läns. Han arbetade allt vad han förmådde. Med ens blev han dock sittande stilla och höll i relingen. Plåtburken hade försvunnit i sjöarna. Det gällde emellertid att ösa, hur vi än skulle bära oss åt. Lyckligtvis kommo vi att tänka på den stora fotogentratten. En kork i pipen på den, och så fick den tjänstgöra som öskar.

Det tjocka diset tätnade till regn. Det rann i strida strömmar ur mörkret ovanför oss, och om en stund hade det slagit ned de vassa vågtopparna. Krängningen blev mindre, och båten följde långsamt med vattnets rörelser liksom över långa glatta höjder och genom gungande sänkor.

— — —
Klockan närmade sig fyra. Det var redan ljus. Solen gick röd ur molntrasorna i nordost. Nu låg en ny fara på lur. Tyska båtar brukade patrullera vattnen mellan Hangö och Baltichsport. Vi lågo sannolikt mitt i deras väg. Dessutom flögo spaningsplan varje morgon längs kusten. Medan jag satt och tänkte på detta, pekade plötsligt en av mina kamrater mot ett föremål vid synranden i söder. Det såg ut som masten på en mindre båt, som stävade fram genom diset. Tysk patrull! De andra vaknade till liv och tittade upp. Ingen sade ett ord. Vi sutto tysta och sammanbitna och väntade. En kvart förflöt, men föremålet kom ej närmare utan stod stilla på samma ställe. Slutligen kommo vi underfund med att det måste vara Odinsholms kyrktorn, som fortfarande kunde skönjas.

Som väl var, syntes ej något flygplan. Men vår handlingskraft hade dock åter vaknat under de spännande minuter, vi väntade att få se en tysk patrullbåt dyka upp. Jag undersökte motorn, så gott jag kunde, hettade tändstiftet, så att det nästan glödde och försökte starta. Och nu hände undret. Motorn tuffade verkligen till och satte i gång. Jag lät den först löpa en stund utan koppling, och vi sutto alla och lyssnade till

det välsignade oväsen den förde. Så slog jag på propellern. Men detta var för mycket för den. Även maskinen verkade svag och sjösjuk.

Nu började dock livsandarna vakna hos min bror. Han tog själv hand om den, skruvade isär tändstiftet och granskade det. Det var alldeles svart av sot! Detta innebar, att bränslet var odugligt. Den fotogendunk vi fått i Höbring kom emellertid nu väl till pass. Under femton långa minuter fick den gamla oljan rinna ur tanken och ned i sjön genom den smala ledningen. Sedan fyllde vi på av skolans fotogen och startade. Motorn liksom spann av belåtenhet. Båten sköt fart och vände ånyo stäven mot norr.

Efter en timmes färd över de långa glatta dyningarna hade vi förlorat Odinsholms kyrktorn ur sikte. Framför oss dök en ny silhuett upp — ett långsmalt, gråblått fartygsskrov, som vilade på synranden. Örlogsman? Vi ändrade kurs. Ett likadant föremål även i nordväst. En hel eskader? — Då kom en svala flygande över vattnet. Vi förstodo nu, vad det var vi sågo. Det var de finska skären, som skymtade fram ur soldiset. Snart sköt den röda fyren på Russarö upp ur havet, och om en timme hade vi passerat de yttersta skären. Då hissade vi estnisk flagg, slängde våra mobiliseringsorder i sjön och togo fram smörgåsar och dryckjöm. Sjungande "Det var en gång en sjöman" tuffade vi förbi Russarö fyr och kommo in i farleden till Ekenäs.

Vi hade väntat att bli omhändertagna, så snart vi närmade oss finska kusten, men ingen vaktbåt syntes till. Vi fortsatte emellertid längs farleden. Alltid skulle vi väl stöta på folk någonstans. Vi hade dock ej hunnit långt in, förrän en ilsket fräsande, grå farkost dök fram bakom en kobbe. Nu kom det sista spännande ögonblicket. Var det en tysk eller en finne? Vi spejade efter båtens flagga och skymtade något rött över aktern. Tyska örlogsflaggan! Några skarpa skott tvingade oss att stoppa vår motor, och den främmande båten girade upp vid sidan om oss. Ett par män i grå uniformer stodo vid relingen. Det var finska soldater. "Flaggan" visade sig vara ett sjömärke. Männen ombord tillropade oss på finska och frågade om vi voro "virolaiset". — "Nej", svarade vi. "Vi är sju svenske män på genomresa till Sverige." — "Jaså, är ni svenskar", svarades på stadig finlandssvenska. "Kom över i vår båt." Vi klevo över i deras båt, och vår lilla skorv togs på släp. Vi fingo upp en flaska estniskt och bjödo på en styrketår. "Sämre har man bjudits på", menade tullmännen, och vi fingo anständiga cigaretter i stället.

Vi skjutsades in till Tvärminne och fingo stiga i land. Bryggan gungade som i storm under våra fötter. Det var med knapp nöd man kunde hålla sig upprätt. Men en stor, härlig, överväldigande känsla av frihet sköljde genom våra sinnen, när vi tryckte händerna på den finlandssvenska tullvakten i Tvärminne. Aldrig någon sin ha vi väl blivit så hjärtligt mottagna som där. "Va fan", sade pojkarna, "har ni kommit över viken i den här lilla skorven i natt!" Och de ska-

S. O. V.-samkväm

Svenska Odlingens Vänners styrelse hade lördagen den 15 november anordnat samkväm i Margareta hushållsskolas lokaler i Fenixpalatset, Stockholm. Anslutningen var stor — över etthundra personer hade infunnit sig. Programmet upptog referat av fil. mag. Edvin Lagman, som redogjorde för innehållet i en historisk undersökning av fil. lic. Nils Tiberg, "En sägen från Gammalsvenskby i historisk belysning", dessutom musik av fröknarna von Zur-Mühlen och slutligen filmföreläsning om estlandssvenskarnas överflyttning till Sverige. Största intresset tilldrog sig helt naturligt filmen, vilken måste betraktas som ett dokument av betydande historiskt värde. SOV:s styrelse har beslutat att som ett led i det arbete föreningen utför för att bevara så många värdefulla minnen som möjligt från Svenske-land förvärva denna film för sina samlingar. — Kvällen avslutades med Modersmålets sång.

Den livliga anslutningen vittnade om att föreningens medlemmar och deras vänner och bekanta uppskatta ett program av mera allvarlig och gedigen karaktär som ram till en samvaro under intimare former.

kade på huvudet och berättade, hur många sekundmeter det hade varit. Även vi voro en smula förvånade. — Detta var morgonen den 27 maj 1943.

Vi fingo sträcka ut oss på gräsmattan och vila en stund. Sedan delade tullmännen sina matransoner med oss. Det smakade ljuvligt. Helst hade nog våra värdar sett, att vi stannat kvar den dagen för att berätta våra öden, men sjöpolisen kom strax efter frukost för att föra oss till Hangö.

Solen stekte hett mellan kobbarna med ryska skjutvärn, som stodo kvar från den tid, då rysarna hade Hangö udde. Vi puttrade i väg över det blanka vattnet. Ingen av oss var riktigt vaken, och innan vi visste ordet av, voro vi i Hangö. Just som staden dök fram bakom holmarna, kom ett tyskt fartyg in. Skönt, att vi ej mött det ute på havet!

Sedan var det ett gemytligt polisförhör och därefter fingo vi åter mat. På eftermiddagen fingo vi ta tåget till Helsingfors i sällskap med en man från sjöpolisen. När vi ankommo till centralstationen i Helsingfors, var det redan mörkt. Först fingo vi gå upp till finska passpolisen, där vi fingo identitetspapper, och sedan bar det av ut igen. Vi voro beredda på att få tillbringa natten i en cell, som vi hört, att våra kamrater före oss fått göra, men i stället hamnade vi i en skola, som inretts till flyktinghotell. Där fingo vi madrass och täcke, och sedan minns jag ingenting mera.

Nästa morgon stodo min äldste kusin och jag i svenske attachés väntrum på beskickningen vid Salutorget. Även där blevo vi hjärtligt bemötta,

Herman Timmerman 50 år

Den 21 oktober fyllde folkskolläraren Herman Timmerman, Edsberg, 50 år. Han kan se tillbaka på ett växlingsrikt liv. Under förra världskriget genomgick han officersskolan i Irkutsk och genomlevde oktoberrevolutionen i Moskva. Efter en kort anställning som lärare i Österby var han åter på krigsstigen, nu som officer i det kämpande fosterlandets befrielsearmé. För visad rådighet och tapperhet i fält erhöill han ett mindre jordbruk av staten som belöning. Snart var han emellertid åter lärare, först i Sutlep och senare i Klottorp, hans egen hemby. Folkskolan i Klottorp krävde mycket av sin lärare, ty skolan var en synnerligen utsatt förpost i svenskhetens tjänst. Den energiske läraren fortsatte att förkovra sig och deltog i en rad fortbildningskurser. Slutligen avlade han folkskolläraryxamen i Hapsal 1922. Herman Timmerman har även besökt en sommarkurs på Nääs och fortbildningskurser i Uppsala.

Plikttrohet, envishet och oräddhet vid framställningen av krav, som han finner berättigade, äro egenskaper, som utmärka 50-åringen.

Vi önska honom lycka i framtiden. A. V.

och allt ordnades för överresa till Sverige. Det tog dock ett par dagar, innan alla formaliteter klarats av. Man växlade våra tyska Ostmark till finska pengar och vi gingo på bio och åto sådan mat, som vi ej smakat på år.

Tre dagar efter ankomsten voro våra papper klara, vi hade fått andraklassbiljetter till Æolus och en kupong, som berättigade oss till supé ombord. Så togo vi tåget till Åbo.

Där råkade vi ut för det sista äventyret på resan. Av misstag klevo vi av tåget inne i staden flera kilometer från hamnen. Vi frågade om vägen men gingo i alla fall vilse. Slutligen stodo vi där utan att veta, vart vi skulle vända oss. Då kom en tysk soldat. Denne var nog vänlig att visa oss vägen ända fram. Jag undrar, om han varit lika förekommande, ifall han hade vetat, vilka vi voro.

Ombord på Æolus träffade vi alla de andra, som startat från Spithamn samma kväll som vi. Det var ett glatt återseende. När båten lagt ut, samlades vi i matsalen och avnjöto en måltid, som vi ej kunnat drömma om. Man hade för länge sedan glömt, att det fanns sådan mat.

Nästa morgon — det var söndagen den 31 maj — gick strålände solvarm ur havet. När vi vaknade, närmade vi oss redan Stockholm. Där dök de gamla välkända silhuetterna upp: Saltsjöqvarn, Danvikshemmet, Valdemarsudde och i bakgrunden Katarinahissen, Slussen och kungliga slottets smäckra linje. Det sjöng inom en, när man såg sina vänner stå och vinka på Skeppsbroskajen. Där hälsade oss äntligen med öppna armar den frihet, som vi gått och drömt om i många långa, ofärdrika år.

VURP = abborren

Av Eskil Edén

(Slutet)

Lektiden var inne och Vurp hade börjat pråla i de mest underbara färger. Bröst och bukfenorna hade fått röda fläckar och anal- och stjärtfenorna voro nästan helt cinnoberröda. Gällocken hade fått en stålblå glans. Alla hans färger voro dessutom betydligt kraftigare än vanligt.

Han hade funnit en hona, Gulda, som nu i islossningen hastigt ökade från de vanliga femton hektona till sjutton. Det var de omkring tvåhundra tusen nya romkornen som åstadkom den förändringen.

När Gulda var köns mogen begynte hon mot stenar, gamla risvassar och torr säv pressa ut rommen i långa band som hon hängde upp i dessa och Vurp följde omedelbart efter och befruktade. Kornen började redan efter en å två dagar att svälla och sedan gick utvecklingen raskt.

Det blev en oerhörd massa abborryngel, men det behövdes också ty de skattades oavlåtligt av såväl vattenfåglar som rovfiskar.

Såväl Vurp som Gulda åt dem själva med nöje.

Det var högsommartid.

Vurp hade stått på stengrundet hela natten efter ett riktigt skrovsmål, precis så där däst och trög som han brukade bli efter ett sådant. Det begynte dagas och vattnet att anta den där halvt ljusgrönt genomskinliga, halft opalskimrande färgen som det brukar just vid den tidpunkten. Nere vid botten rådde det fortfarande nästan skymning.

Rätt som det var kom en stor slingrande dagmask glidande ned mot botten nästan mitt för nosen på honom. Vurp ryggade instinktivt bakåt någon fot och höll sig avaktande. Han var minsann gammal nog för att veta att det fanns gott om människofällor. Joho, mycket riktigt! När masken väl nått ned höjde den sig åter och blev stående så där en tio centimeter från botten. En mask bar sig inte åt så om den var fri och hade sin egen vilja, han kunde det helt enkelt inte. Jo, det där kände han till! I masken fanns förstås en metkrok, till på köpet med en vass och förarglig hulling, och uppe på vattenytan låg naturligtvis något slags båt.

Där sköt en halv vuxen dummerjöns till aborre fram och slök glupskt betet samt begynte ögonblicket därpå sprattlande försvinna uppåt. Den gamla vanliga historien!

Med en känsla av åckel över sina släktingars dåraktighet vände Vurp sävligt åt sidan och begav sig bort mot stranden. Han gitte inte stanna

kvar och åse den massfångst som säkerligen skulle komma att äga rum där ute vid grundet. Fy för den Lede!

Han hade höjt sig och gled fram endast någon meter under vattenytan. Rätt som det var blänkte det till aldeles framför ögonen på honom. Han var faktiskt ännu ej det minsta hungrig, men av gammal vana så högg han.

Aj, det gjorde ont!

Trots all sin erfarenhet hade han låtit lura sig. Men han tog genast upp en förtvivlad kamp. Han använde alla sina gamla knep och flera därtill, men den här gången satt kroken obönhörligt fast.

Gång på gång trodde han att han blivit fri, men så stramade den där förbaskade reven till igen och kampen begynte på nytt. Men han slogs, slogs och slogs. Slogs för allt vad han var värd.

Det tog spinnfiskaren en hel timmes arbete, och det är mycket då det gäller en aborre, innan han lyckades landa honom.

När han väl det gjort höll han upp Vurp, beskådade honom smått förvånad från alla sidor, samt sade:

— Aldrig trodde jag, att det fanns en sådan baddare i de här vattnen. Och en sak är säker. De andra gubbarna kommer att påstå att jag far med lögn till dess jag visar fram dig. Men nu ska du vägas och mätas!

Han tog fram våg, anteckningsbok och blyertspenna.

Vurp skulle i alla fall få sin gravskrift.

Estlandssvenska hemmansägare

Sedan det i "Kustbon" nr. 1 i år publicerades en förteckning över nyblivna estlandssvenska hemmansägare ha ytterligare ett antal egendomar försålts till estlandssvenskar genom Rågöstiftelsens och Egnahemsnämndernas medverkan och försorg.

Härnadan ges en komplettering till den föregående förteckningen.

1. JORDBRUKSFÄSTIGHETER.

A. I Stockholms län.

Fastigheten Söderby Övra i Roslagsbro socken med 12 har åker och 25 har skog. Gården har den 14 mars 1947 tillträtts av August Stahl från Rikull.

Fastigheten Kundby i Rimbo socken med 12 har åker och 19 har skog. Gården har den 6 maj 1947 tillträtts av Herman Thomsson från Rikull.

Fastigheten Syninge i Skederids socken med 1 har åker och ingen skog (trädgårdsställe) har den 1 augusti 1947 tillträtts av Karl Velin från Nuckö.

Fastigheten Veda i Vallentuna socken med 1 har åker och ingen skog (trädgårdsställe) har

den 1 maj 1947 tillträtts av Kristian Söderlund från Rikull.

Fastigheten Lilla Furusund i Värmdö socken med 2 har åker och ingen skog (trädgårdsställe) har den 1 september 1947 tillträtts av Johan Peterberg från Ormsö.

Fastigheten Kundby (Steninge) i Rimbo socken med 9 har åker och 3 har skog. Gården skall den 1 april 1948 tillträdas av Mathias Kopparberg från Rikull.

B. I Södermanlands län.

Fastigheten Fårbrinken i Härads socken med 12,5 har åker och 18,5 har skog. Gården har den 1 maj /947 tillträtts av Rudolf Westerholm från Rikull.

Fastigheten Stenfasta i Toresunds socken med 13 har åker och 15 har skog. Gården har den 1 april 1947 tillträtts av Karl Grönberg från Nuckö.

Fastigheten Åsen i Husby Oppunda socken med 12,5 har åker och 28,5 har skog. Gården har den 7 juli 1947 tillträtts av Rudolf Laansoo från Nuckö.

Fastigheten Stora Sättertorp i Länna socken med 21 har åker och 29 har skog. Gården har den 1 november 1947 tillträtts av Meinhard Zeisig från Nuckö.

Fastigheten Lottesta i Härads socken med 17 har åker och 35 har skog. Gården skall den 14 mars 1948 tillträdas av Alexander Laving från Nuckö.

C. Västmanlands län.

Fastigheten Bäcktorp i Hallstahammars köping med 9 har åker och 10 har skog. Gården skall den 1 mars 1948 eller ev. tidigare tillträdas av Johannes Schönberg från Rikull.

D. Gotlands län.

Fastigheten Sudergårda i Hellvi socken med 9,5 har åker och 5,5 har skog. Gården har den 14 mars 1947 tillträtts av Johan Bergström från Ormsö.

Fastigheten Högvide i Boge socken med 14 har åker och 60 har skog. Gården har den 1 september 1947 tillträtts av Mats Falk från Runö.

2. FISKELAGENHETER.

Flera arrendatorer av Rågöstiftelsens fiskelägenheter ha numera förvärvat sina arrendestäl- len med äganderätt.

A. I Stockholms län.

Fastigheten Norrboda i Gräsö socken med 5 har åker och 41 har skog äges numera av Isak Majlund från Runö.

Fastigheten Kallboda i Häverö socken med 2,6 har åker och ingen skog äges numera av Johannes Lauri från Vippal.

Fastigheten Backa i Väddö socken med 0,75 har åker och 1,25 har skog äges numera av fru Mary Silver från Baltischport.

UPPROP

Det som kanske tilldrar sig den estlands- svenska läsekretsens största intresse av Kustbons innehåll är familjenyheterna. Alltsedan vår ankomst till Sverige har Komittén i sitt kar- totek infört ändring i civilstånd, dödsfall och fö- delse, såvida upplysningar härom lämnats av vederbörande. Samtidigt ha dessa uppgifter införts även i Kustbon. Sådana meddelanden bli emellertid mer och mer tunnsådda, alltefter- som estlandssvenskarna bli bofasta, smälta in i sin omgivning och få ny bekantskapskrets. Underlåtenheten att delge övriga estlandssvenskar sina familjetilldragelser är därför i viss mån för- ståelig men knappast förlåtlig. Å ena sidan är det ur rent social synpunkt av mycket stor vikt att kunna följa ändringarna i estlandssvenska familjeförhållanden, då dessa uttrycka anpass- ning och trivsel i nya levnadsomständigheter. Å andra sidan måste man väl säga, att det dock är våra egna, som fortfarande mest glädjas åt att få veta, hur det går för oss. Tänk på hur det var i våra bygder i Estland. Ehuru ingen tid- ning där förmedlade familjenytt hade man icke desto mindre väl reda på vad som timade.

Många sätta in förlovnings-, lysnings- och vigselannonser i de stora dagstidningarna. Detta gör man ju för att meddela sina beka n t a den glädjande händelsen. Men läser inte flera av er bekantskapskrets Kustbon än t. ex. Dagens Nyheter? Visserligen är det långt mellan Kust- bons nummer, men desto flera meddelanden borde det bli. Är det icke underligt, att man hellre annonserar i dyrare tidningar, som kanske färre av ens bekanta läser, än i en billigare, vars innehåll de flesta estlandssvenskar taga del av? I allmänhet ser man samma annons i två tidning- ar. Låt Kustbon bli den ena. Redaktionen läg- ger alla varmt om hjärtat att meddela tidningen förlovnings-, vigsel-, födelse och dödsfall ävensom att sätta in annonser beträffande sådana tilldra- gelser.

Fastigheten Gislaro (Harg) i Vätö socken med 0,75 har åker och 1,65 har skog äges numera av Peter Runestam från Runö.

Fastigheten Långvik i Djurö socken med 2 har åker och 12,5 har skog äges numera av Alfred Rosen från Nargö.

Fastigheten Mälby i Börstil socken med 2 har åker och 8 har skog har försålts till en rikssvensk, Joh.-Arvid Jansson.

Fastigheten Trästa i Häverö socken med 2,5 har åker och 5 har skog äges numera av Joh. Fulkan från Vippal.

Fastigheten Tulka i Häverö socken har under året arrenderats och numera inköpts av Joh. Branten från Rikull.

B. Gotlands län.

Fastigheten 1⁴² i Boge socken med 4,8 har åker och 4,9 har skog äges numera av Isak Mel- ders från Runö.

Svenskar i österled och den

6 november

Under årets dystraste och mörkaste tid kommer Gustaf Adolfsdagen som en ljusglimt till Finlands och Ålands svenskar. Det blir fest i stad och bygd, ljusen tänds i de medeltida gråstenstemplerna, i skolor och samlingshus. Ofta är ljuset blott en susande och osande petroleum-lampa — så är fallet i skärgårdssocknar och fjärran belägna avkrokar, dit elljuset ännu ej nått. Men samlas skall man. Till större orter försöker man få en rikssvensk föredragshållare eller någon känd talare från hemlandets bildningscentra. Får man ingen — då kommer man tillrätta med uppläsning av det festtal, som distribueras av Svenska Finlands Folktingsfullmäktige.

Denna institution ordnar även huvudfesten, som årligen hålles alternerande i de största städerna med svensk befolkning — Helsingfors, Åbo, Vasa. Någon av de finlandssvenska skalderna författar en festdikt, och i tusental sprids de rödgula festmärkena ut från Folktingsfullmäktiges kansli. Under 30-talets hårda språkkampar blev svenskarna ofta slagna blodiga för att de bar detta samhörighetens tecken. Att tiderna trots allt blivit bättre, därpå tyder den omständigheten, att regeringen numera oftast är representerad vid huvudfesten — ett par gånger har presidenten övervarit högtiden. I Helsingfors stora mässhall kan festpubliken uppgå till flera tusen, och att då höra "Modersmålets sång" stiga mot taket är som att bäras av en varm svensketsvåg mot ljusa höjder.

I enig samling kring 6 november har finlandssvenskarna vunnit sin hittills största seger inåt; efter att tidigare ha arrangerats av Svenska folkpartiet ensamt, blev dagens firande i början av vårt årtionde en gemensam angelägenhet för alla svenska politiska riktningar inom landet.

Svenska dagens firande går alltid i de rödgula färgernas tecken — då tas de slitna lejonfanorna fram och draperas kring talarstolarna, då hänger de rödgula korsdukarna — symbolen för det svenska Finland — sida vid sida med rikets officiella blåvita fana i festsalarna. Det rödgula är Finlands urgamla vapenfärger, lånade av hertig Johans sköld, till finlandssvenskarnas sorg blev de vid landets självständigblivande icke officiellt erkända. Den 6 november samlas svenskar i österled kring modersmål och fosterland — oupplösligt förenade begrepp, och kring hjältekonungens manliga gestalt — inkarnationen av det bästa och renaste svenska. Den dagen går deras tankar, än mer innerliga än under vardagens id, med en hälsning över Bottenhavet, med ett tack till moderlandet och med en förhoppning att inte bli glömda.

(Allsvensk Samling.)

I. M.

Svenskt län i Finland

(Stockholms-Tidningen 12/10—47).

Finlands bortåt 400.000 svenskar kan numera glädja sig åt en större förståelse än förut för sina nationella önskemål från den finsktalande majoritetens sida. Presidenten och regeringen har här gått i spetsen för en vidsynt politik, som söker skapa rättvisa åt den finlandssvenska minoriteten. Lösningen av frågan om den svenska undervisningen vid Helsingfors universitet var ett uppmuntrande tecken härpå. Ett nytt vittnesbörd föreligger i dagarna genom riksdagens preliminära principbeslut om Korsholms län. Frågan är härmed inte slutgiltigt i hämn, men ett avgörande steg har likväl tagits för förverkligande av önskemålet om inrättandet av ett svenskt län för de svensktalande bygderna i Österbotten.

Utan strid godtogs inte svensklänet. Omröstningen i riksdagen visade dock den aktningvärdade majoriteten av 104 röster mot 62. Främst bland motståndarna befann sig agrarerna, där den äktfinska nationalismen håller sig segast kvar. Finlands svenskar fick dock stöd av en, om ock liten, majoritet inom samlingspartiet, den finska högern — vilket vittnar om en glädjande omsvängning på det hållet — och av arbetarpartierna. Man kan ha delade meningar med t. ex. de finska folkdemokraterna i åtskilligt, men de förtjänar ett ärligt erkännande för sin tolerans och liberala inställning i Finlands nationalitetsfrågor och i språkpolitiken.

"En nation, som behandlat sina språkliga minoriteter väl, har städse åtnjutit högaktning ute i stora världen, medan däremot länder, som gjort sig skyldiga till språkförtryck, ådragit sig världens förakt", yttrade den folkdemokratiske statsministern Pekkala i riksdagsdebatten. Det var sanna och kloka ord, och det skulle vara lyckligt för Finland, om den anda som talade ur dem i framtiden finge prägla Finlands politik gentemot landets svensktalande minoritet.

*

Finska riksdagens stora utskott har vägrat lyssna till statsminister Pekkals argument för ett svenskt län och beslöt med 22 röster mot 18 avstyrka förslaget.

Även om riksdagen på nytt godkänner det med enkel majoritet, vilket skedde före remissen, kan de äktsvenska kretsarna lägga det vilande över nyval. Det behövs bara att de mobiliserar 67 röster och sålunda hindrar, att lagförslaget antages som brådska.

Kampen går vidare för våra svenska bröder i Finland.

Meddela ofördröjligen adressändring
till Kustbons expedition,
Tunnelgatan 23^a, Stockholm!

LYSTRING !

I förra numret av Kustbon omtalades brandkatastrofen Bondegatan 94, genom vilken flera estlandssvenska familjer förlorade allt, vad de hunnit spara ihop till under den tid de vistats i Sverige. Dessa familjer stå nu utblottade och måste än en gång börja om från början. Styrelsen för Svenska Odlingens Vänner vill härmed påminna alla Kustbons läsare om deras svåra belägenhet och inför den tillstundande julen vädja till allas goda hjärta och vilja att bispringa offren för brandkatastrofen med en julpenning. Giv så mycket Du kan — och litet till! Sätt in Din julpenning för dessa estlandssvenska familjer på S. O. V:s postgiro 35 13 11 eller sänd den med postanvisning eller i frimärken till kulturföreningen Svenska Odlingens Vänner, Tunnelgatan 23³, Stockholm. Skriv på girokontot, postanvisningen eller i brevet: Till offren för brandkatastrofen. Minns, att även minsta slant är en hjälp och att många bäckar små göra en stor å!

ESTNISK SÅNGARFEST

Den 11 juli 1948 kommer en estnisk sångarfest att äga rum på Stockholms Stadion. Enligt estniska tidningar skall denna samtidigt som den samlar esterna i Sverige till gemensamt arbete i nationell anda även beteckna Estlands 30-årsdag. De energiska förberedelser, som erfordras för att på bästa sätt genomföra den krävande uppgiften ha redan vidtagit i en rad kommittéer och körer. Programmet, som omfattar endast estniska tonsättare, skall utföras av dels blandade körer och dels manskörer. Såsom inledning sjunges på förslag av estnische biskopen Köpp psalmen "Üks kindel linn ja varjupaik" ("Vår Gud är oss en väldig borg").

Enligt gammal tradition äro svenska och lettiska körer inbjudna att deltaga som gäster. Utom körsång kommer programmet att omfatta estnisk gymnastik och folkdans under ledning av E. Idla. Cirka 700 sångare komma att medverka.

STIFTELSEN LÜTZENFONDEN

Restaureringen av det svårt krigsskadade Gustaf Adolfskapellet — i ryska zonen — fortgår trots svårigheterna. Det illa skadade taket är tillfredsställande lagat. Arbetsmaterial även från Sverige. De målade fönstren med vapensköldarna, samtliga illa medfarna, äro nu efter reparation i Sverige och Tyskland åter insatta.

De dyrbara minnessakerna i kapell och vaktus äro helt räddade och även altartavlan, som icke kunde tagas ned och gömmas, är i stort sett oskadad. De "svenske" stå i stor tacksamhetskuld till konsul Otto Link, som nedlagt ett utomordentligt arbete för att rädda det stora svenskminnet.

NYA KOMMUNALMÄN I RIKULL

Enligt Stockholms-Tidningen har Rikull fått ny kommunalordförande ("exekutivkommittéordför-

rande"), som bär det klingande namnet Alexander Nevolin. Kommunistiska partisekreterareposten bekläds av kamrat Maxim Valikov. Indrivningen av böndernas leveranser till staten ombesörjes av kamrat Grigori Rosikov.

Den nya kommunalordföranden i Taebla heter enligt samma källa Jüri Pruel och partisekreteraren Vladimir Pölder.

I Neve heter kommunalordföranden Rudolf Sepp och rekvisitionschefen Nikolai Aversalu.

ÖVERSIKT**över antalet personer som erhållit svenskt medborgarskap.**

Genom kommitténs för estlandssvenskarna försorg ha till den 1 december 1947 2.311 ansökningshandlingar, omfattande 5.350 personer, inlämnats till Kungl. Maj:t för erhållande av svenskt medborgarskap. Hittills ha 2.021 ansökningar beviljats och därigenom ha 4.767 estlandssvenskar erhållit svenskt medborgarskap. 118 ansökningar gällande 255 personer ha icke beviljats och 172 ansökningshandlingar berörande 328 estlandssvenskar äro således f. n. föremål för myndigheternas prövning.

Estlandssvenskarna, uppdelade efter gamla bosättningsområden, ha inlämnat och erhållit svenskt medborgarskap enligt följande:

	Antal personer för vilka ansökan om svenskt medborgarskap inlämnats.	Antal personer vilka hittills erhållit svenskt medborgarskap.
Ormsö	1.752	1.617
Rikull	1.314	1.208
Nuckö	979	916
Rågö	203	194
Runö	216	184
Nargö	112	109
Reval	374	250
Odinsholm . .	58	58
Vippal	110	84
Korkis	71	49
Hapsal	59	45
Övr. Estland	102	53
Summa	5.350	4.767

Utom ovannämnda 4.687 personer ha under tiden ytterligare 52 estlandssvenskor erhållit svenskt medborgarskap genom giftermål med svenska medborgare. Av dessa ha 39 estlandssvenskor ingått äktenskap med rikssvenskar och 13 estlandssvenskor med estlandssvenskar, vilka redan före giftermålet varit upptagna såsom svenska medborgare.

FAMILJENYTT**VIGSEL:**

I Linköpings Domkyrka den 27 november 1947 mellan rikssv. leg. sjukgymnasten *Henning von Wachenfeldt*, Stockholm, och estlandssv. fröken *Helena Zeisig* från Nuckö. Vigseln förrätades av komminister Bernt Ljungqvist.

FÖDDA:

Astrid, född den 14 september 1947 i Stockholm, dotter till Silvia Ellen Klaman, född Freiman, och Ralf Klaman från Korkis.

Karl Gunnar, född den 15 september 1947 i Eskilstuna, son till Lovisa Blees, född Luun, och Artur Blees från Nuckö.

Evi, född den 30 oktober 1947 i Eskilstuna, dotter till Elna Anita Kaup, född Tammik, och Valter Kaup från Reval.

DÖDA:

Johan Beckman, född den 13 mars 1874 på Ormsö, avled den 2 november 1947 i Ripsa.

Kristina Massalin, född den 11 juli 1877 på Ormsö, avled den 14 november 1947 i Rämmen.

Änkefru *Maria Wennberg*, född Nordsten, född den 3 mars 1872 på Ormsö, avled den 15 november 1947 i Stockholm.

Vår kära

Kristina Massalin

avled i dag på Rämmens ålderdomshem i en ålder av 70 år, 5 månader, 2 dagar.

Djupt sörjd och saknad av oss alla.

Stockholm den 14 nov. 1947.

ANDERS och INGEBORG LILJA.

JOHAN LILJA.

AGNETA LILJA.

JOHANNES och INGRID.

Kersti, fast Du av torvan gömmes

Av Simasa Du aldrig glömmes.

Min älskade Make

Vår käre Far, Son och Broder

Sjömannen

Adolf Söderholm

född 7/7 1908 i Rikull, har genom olyckshändelse den 14/11 1947 i Portland omkommit samt lämnat oss i djupaste sorg och saknad.

MELITA

SUSSAN och KARL-JOHAN

ANNA och ANDERS

HERBERT och ELMAR

samt övrig släkt och vänner

Vår kära Mor och Farmor

Maria Wennberg

insomnade lugnt och stilla i tron på sin Frälsare. Född på Ormsö den 3/3 1872. Död i Stockholm den 15/11 1947. Sörjd och saknad av

BARN och BARNBARN

SLÄKT och VÄNNER.

Kära Moder, o mitt hjärta är så fullt av tack till Dig.

Du den första bön mig lärde, visade mig himlens stig.

Herrens kärleksfulla hjärta mycket gav och ger oss än,

Men Han skänker blott en moder, henne få vi ej igen.

Hennes älsklingsång:

Sv. Missionsförbundets sångbok 425.

Min kära Mamma

Vår älskade Syster

Maria Jansson

f. Beckman

född den 5/12 1894 på Ormsö avled den 23/11 1947 i Stockholm

INGRID och SYSKONEN

Vad Du lidit ingen känner

Ty Du själv Din börda bar,

Syntes glad bland Dina vänner

När Du kanske plågad var.

Tåligt bar Du själv Din börda

Genom livets kamp och strid.

Vi Ditt minne älska, värda,

Vila nu i frid.